



Ministerstvo životního prostředí

Řízení a posuzování kvality ovzduší v ČR

Jiří Morávek, Jan Kužel, odbor ochrany ovzduší MŽP



- » **Řízení kvality ovzduší**
- » **Posuzování a hodnocení kvality ovzduší**
- » **Aktualizace PZKO v zónách a aglomeracích**



Ministerstvo životního prostředí

Legislativní rámec prezentace

- » **Zákon o ochraně ovzduší, v platném znění**
- » **NV č. 350/2002 Sb., v platném znění**
(kvalita ovzduší - imisní limity)



Řízení kvality I.

Novela zákona o ochraně ovzduší - zákon č. 385/2005 Sb.

» **Nové definice pojmů**

OZKO, zóny, aglomerace

» **Změny v oblasti kompetencí a povinností**

povinnost obcí zpracovat PZKO, vymezení OZKO

» **Akční plány**

nová povinnost v zónách a aglomeracích



Řízení kvality II.

» Oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší

- území v rámci zóny nebo aglomerace, kde je překročena hodnota IL u jedné nebo více znečišťujících látek, tzn. bez ozonu, TK a B(a)P!

» Zóna

- území vymezené MŽP pro účely sledování a řízení kvality ovzduší

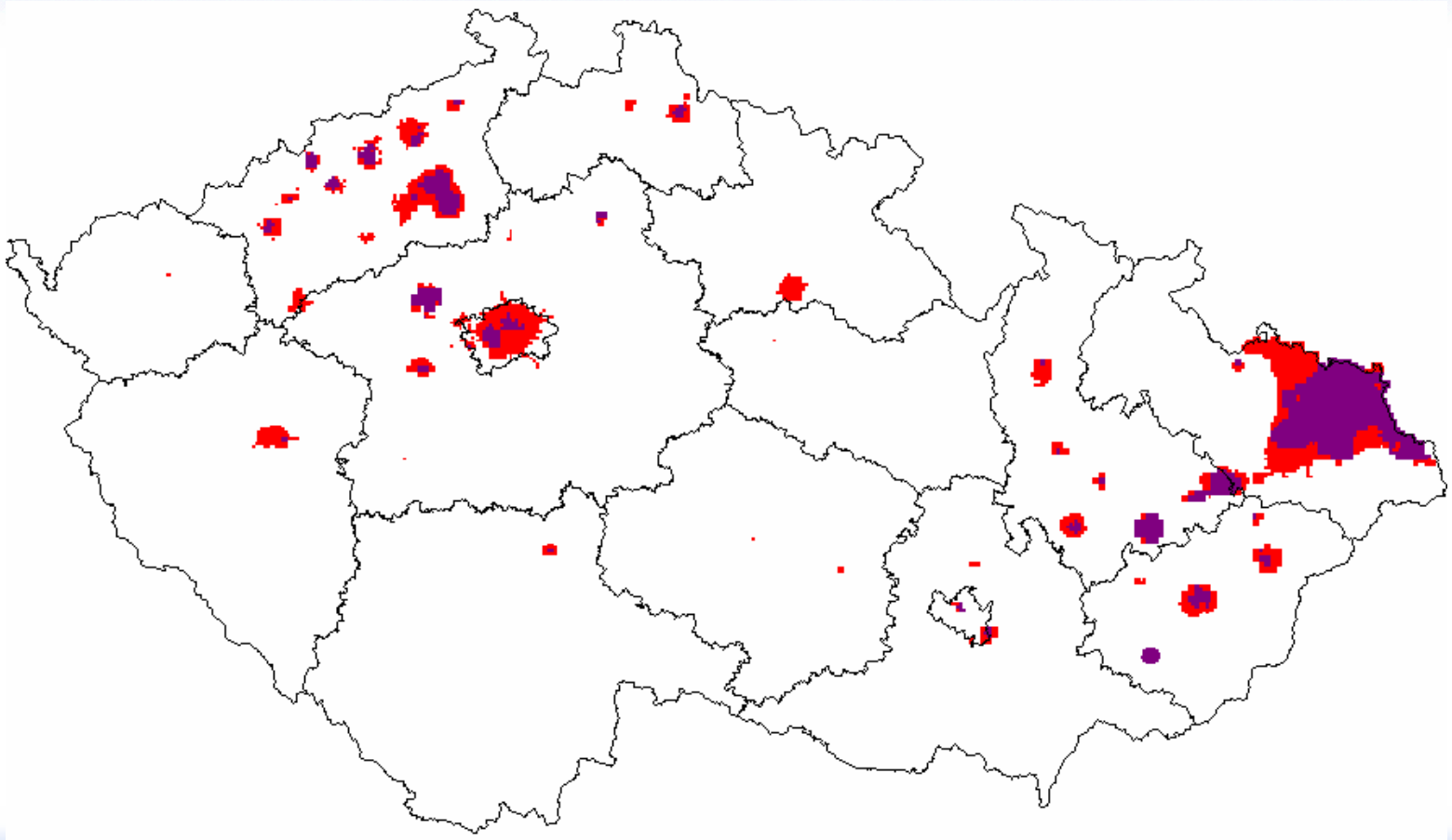
» Aglomerace

- sídelní seskupení, na němž žije nejméně 350.000 obyvatel, vymezené MŽP pro účely sledování a řízení kvality ovzduší
- aglomerace je typ zóny



Ministerstvo životního prostředí

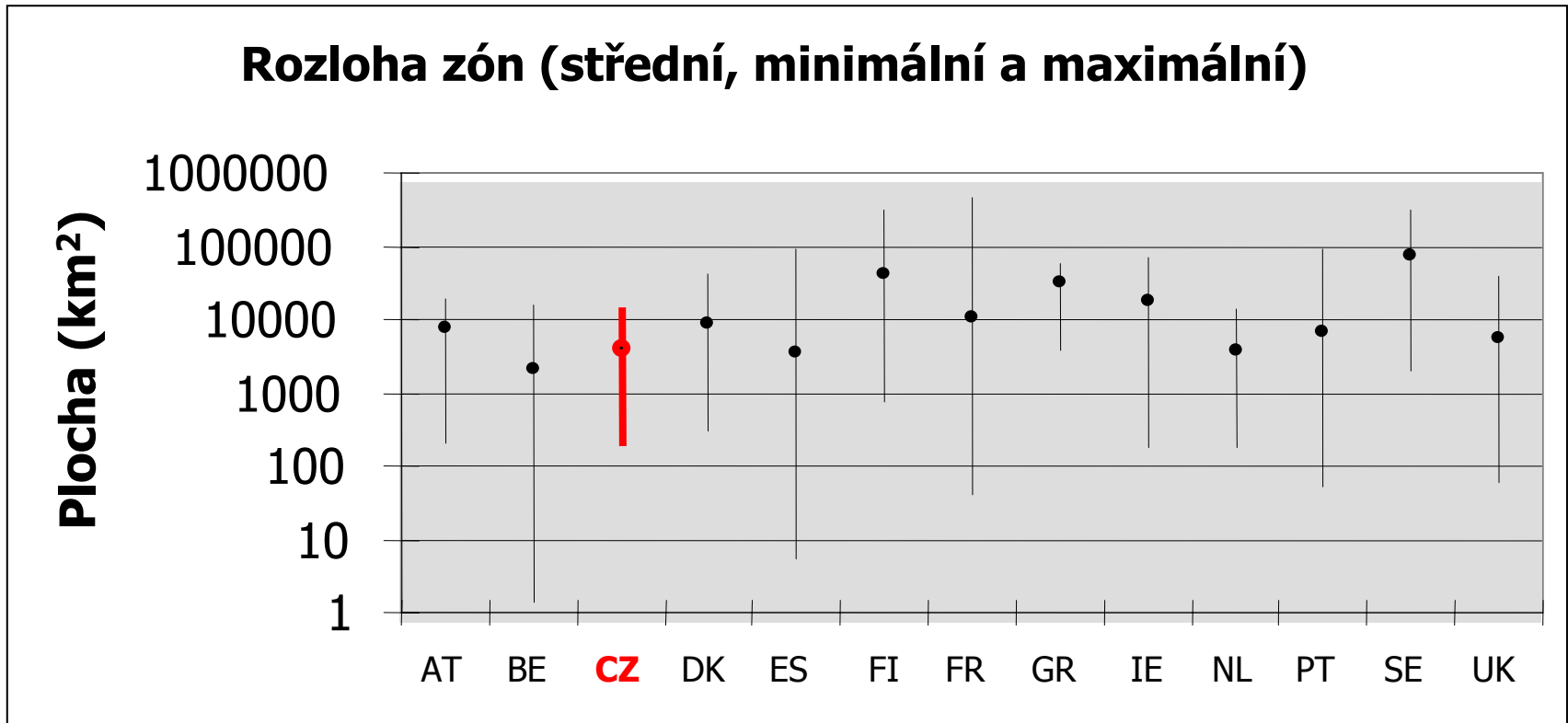
Členění na zóny a aglomerace





Ministerstvo životního prostředí

Srovnání navrženého členění se státy EU-15





Ministerstvo životního prostředí

Z toho vyplývá ...

Z nové definice pojmů vyplývá, že ...

**... hlavní úroveň pro řízení kvality ovzduší je
KRAJ, ne OBEC (s výjimkou Prahy a Brna)**



Řízení kvality III.

» Programy ke zlepšení kvality ovzduší

- OÚ obcí pod 350.000 obyvatel je již nemusejí, ale mohou zpracovat

» Programový dodatek

- priority, projekty, finanční zdroje a popis cesty k nim

» Akční plány

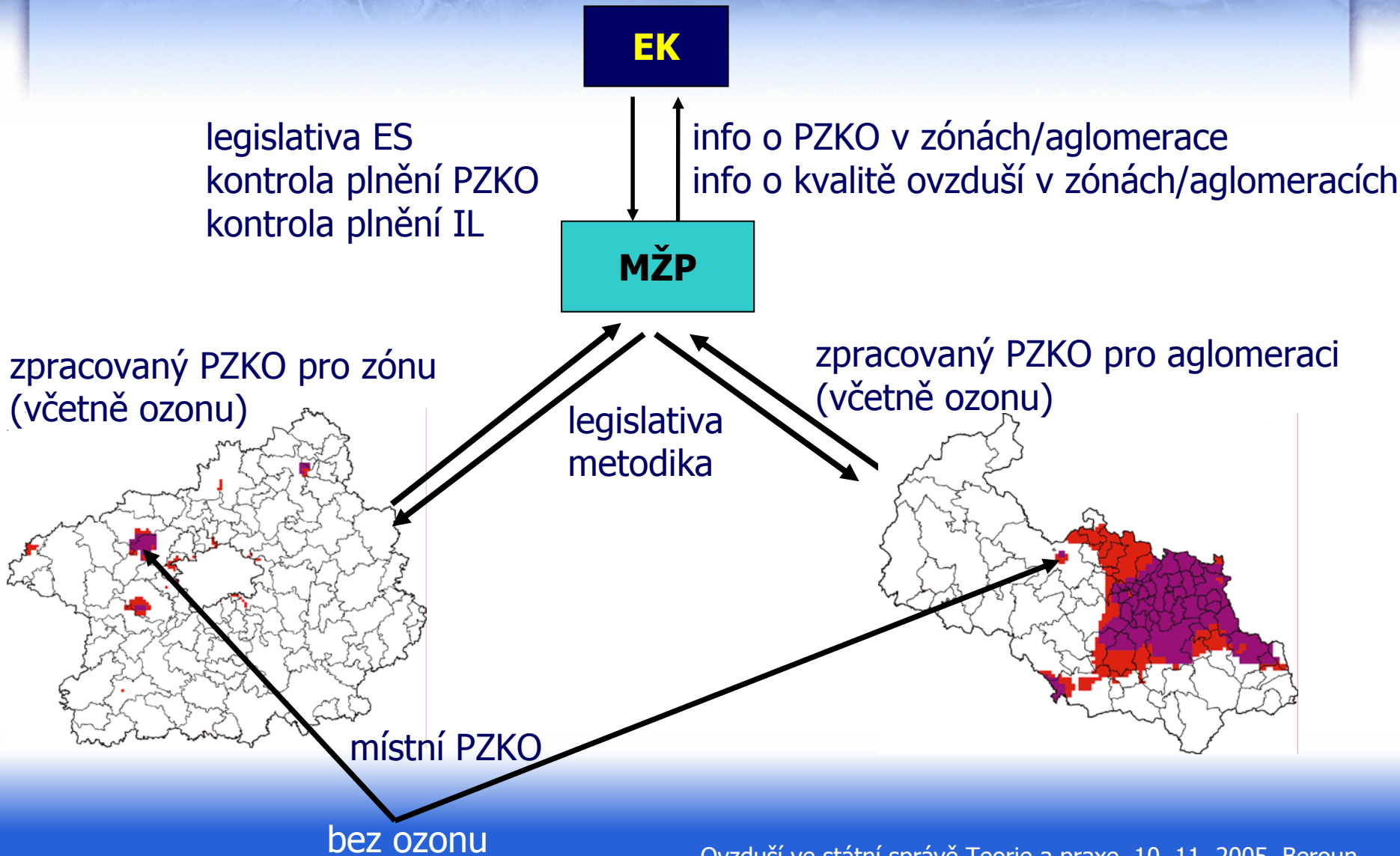
- KÚ a OÚ obcí nad 350.000 obyvatel musejí zpracovat akční plány
- soubor krátkodobých opatření realizovaných při ohrožení plnění IL

» Vymezování OZKO

- kraj se v případě zájmu může podílet na vymezování OZKO



Ministerstvo životního prostředí





Akční plány

Akční plány

- » při transpozici do české legislativy na ně bylo zcela opomenuto
- » význam narostl poté, co platí IL pro PM 10
překračování IL → akční plány (již ne nové PZKO)
- » způsob zpracování akčních plánů a další podrobnosti upraví prováděcí předpis (včetně **katalogu základních opatření pro akční plány**)



Ministerstvo životního prostředí

Programy vs. akční plány

PZKO

- při překročení IL + MT
- **účelem je** zajistit **splnění IL** ve stanoveném termínu
- střednědobá až dlouhodobá opatření
- více strategická povaha
- po datu platnosti IL, nemusí vznikat žádné nové PZKO

Akční plán

- při překročení IL
- **účelem je zamezit překračování IL** nebo zkrátit dobu jeho překračování
- čistě krátkodobá (a dlouhodobě neudržitelná) opatření
- není to pokračování programů
- vznikají až po datu platnosti IL



Z toho vyplývá ...

Z nově nastavených kompetencí vyplývá ...

... pro KRAJ:

- » do 30.6.2006 zpracovat PZKO na základě imisních a emisních dat za rok 2004, který bude obsahovat programový dodatek
- » zpracovat akční plány pro OZKO - pokud překračují IL
- » pokud mám vhodné aktuální informace, můžu ovlivnit vymezení OZKO

... pro OBEC:

- » z hlediska řízení kvality ovzduší nemusím nic, ale můžu si zpracovat jak PZKO, tak akční plán - pokud mám zájem a má to smysl...



Ministerstvo životního prostředí

Z toho dále vyplývá ...

... rok 2004 je posledním rokem, kdy musím zpracovat nový PZKO pro PM 10

... v případě imisní zátěže PM 10 mám dostupný zdroj informací o možných řešeních a informaci "co říci lidem"



Ministerstvo životního prostředí

Posuzování kvality I.

Novela NV č. 350/2002 Sb. – NV č. 429/2005 Sb.

Zrušení II. etapy IIL pro suspendované částice PM 10

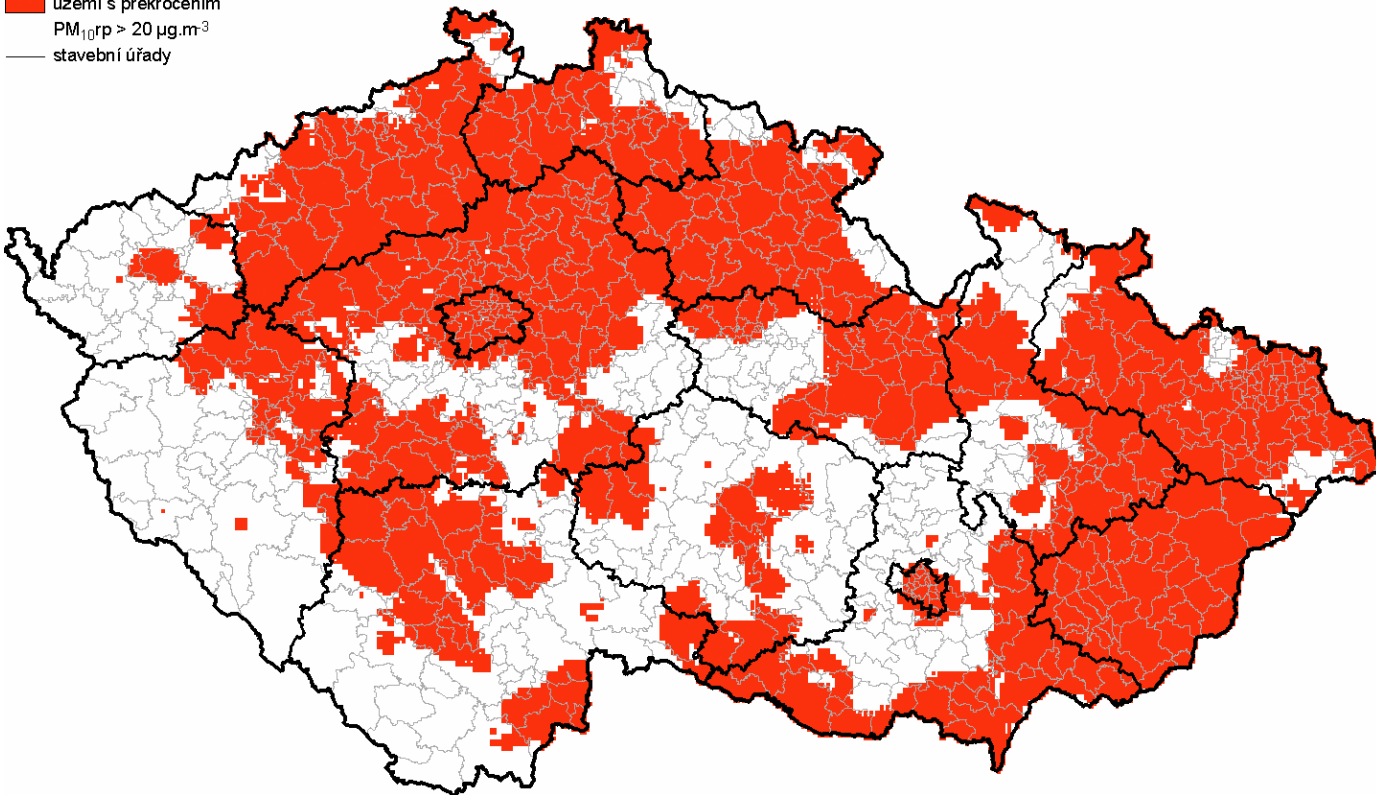
- » rok 2004: imisní pozadí vyšší a na většině stanic naměřena vyšší hodnota
- » není to "EU limit"
- » bezprahové působení
- » nový limit pro PM 2,5

Etapa	Typ IL	Hodnota IL	MT	Datum plnění
I. etapa	24 hod.	50 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ / 35 x	-	1. 1. 2005
I. etapa	rok	40 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$	-	1. 1. 2005
II. etapa	24 hod.	50 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ / 7 x	bude odvozena	1. 1. 2010
II. etapa	rok	20 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$	10 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$	1. 1. 2010



Posuzování kvality II.

■ území s překročením
 $PM_{10rp} > 20 \mu g \cdot m^{-3}$
— stavební úřady



PM 10: Jak by vypadal rok 2010? » Rozmělnění priorit!



Posuzování kvality III.

- » Vypuštění imisního limitu pro **NH₃, Hg a ročního IL pro SO₂**
- » **Změna v datu** dosažení cílových imisních limitů
- » **Nová definice** cílového imisního limitu
CIL nejen pro ozon, ale i pro As, Ni, Cd a PAH

Znečišťující látka	Typ CIL	Hodnota CIL	Datum plnění
Arsen	rok	6 ng.m ⁻³	31.12.2012
Kadmium	rok	5 ng.m ⁻³	
Nikl	rok	20 ng.m ⁻³	
Benzo(a)pyren	rok	1 ng.m ⁻³	



Imisní limit vs. cílový imisní limit

Imisní limit

- je nutné ho **dosáhnout** ve stanovené době **a** nadále **dodržovat**
- k dosažení jsou přijímána veškerá opatření
- při překročení **IL + MT → PZKO**, při překročení **IL → akční plán (pokud je již IL je v platnosti)**

Cílový imisní limit

- je třeba **dosáhnout, pokud je to možné**, ve stanovené době
- k dosažení jsou přijímána veškerá opatření, která nepřinášejí nepřiměřené náklady a nepovedou k odstavení zdrojů
- při překročení **CIL pro TK a PAH → žádný "povinný následek"**
- při překročení **CIL pro ozon → opatření v PZKO**



Posuzování kvality IV.

Vymezování OZKO

- » **OZKO** již **nebudou vymezovány na úrovni obcí**
vymezení bude provedeno **především graficky** pro jednotlivé zóny a aglomerace a dále **tabelárně** v následující struktuře:
ČR » příslušná zóna či aglomerace » jednotlivá území stavebních úřadů
- » **hranice 3 % území obce** pro zahrnutí do OZKO
- » po zpracování dat ČHMÚ na MŽP » možnost krajů navrhnout úpravy

Více informací na webových stránkách MŽP pro ovzduší: <http://www.env.cz/AIS/web.nsf/pages/ovzdusi>



Ministerstvo životního prostředí

Z toho vyplývá ...

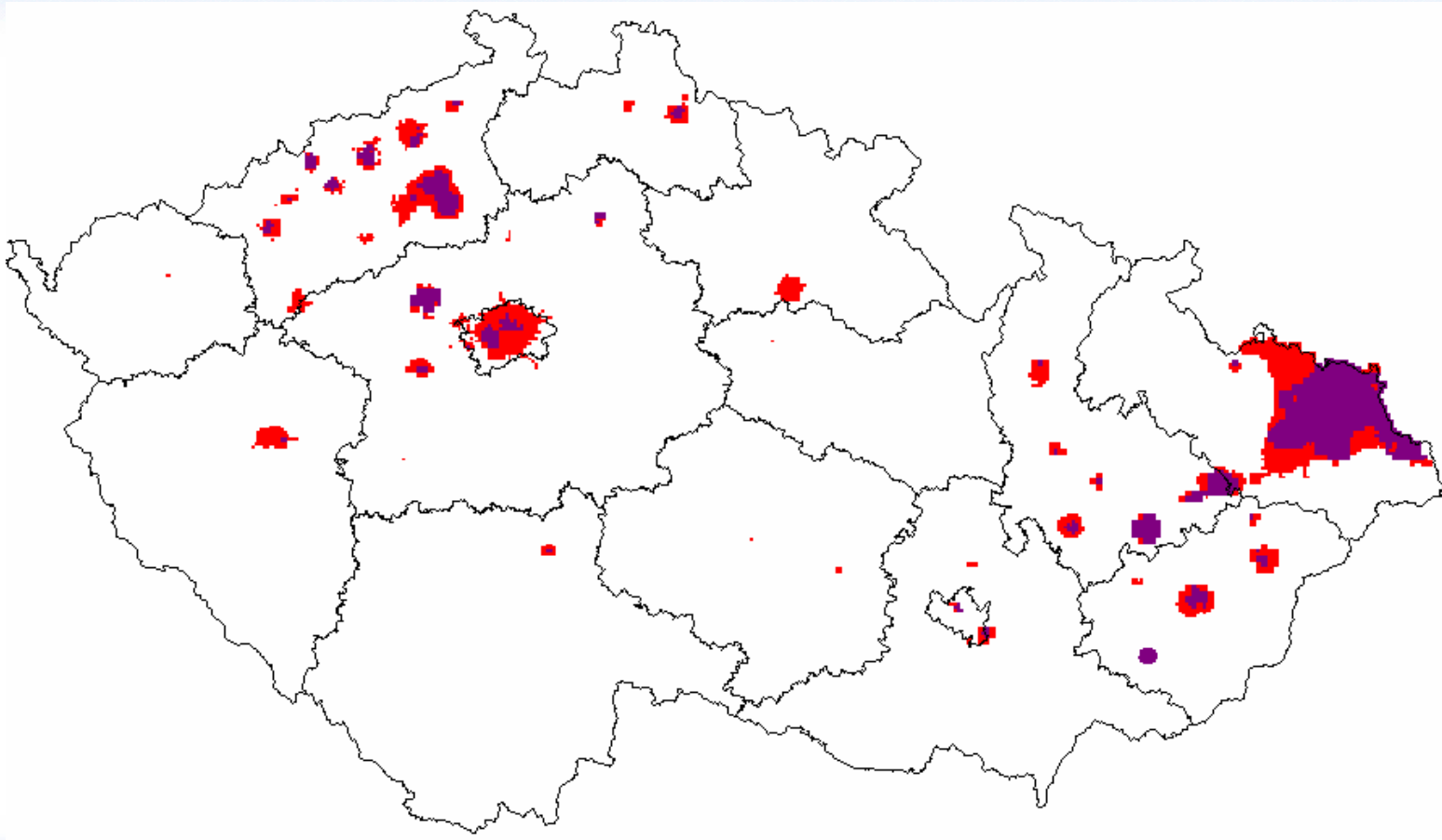
... Obec \neq oblast se zhoršenou kvalitou

... Oblast se zhoršenou kvalitou bude vymezena zejména graficky s doplňkovou informací o kvalitě ovzduší v jednotlivých stavebních úřadech



Ministerstvo životního prostředí

Hodnocení kvality ovzduší v zónách I.





Ministerstvo životního prostředí

Zó/Ag	IL						IL+MT	CIL			IL PM10D	
	NO2	PM10D	PM10R	BZN	CO	IL		O3	B(a)P	Cd	AIM	
Ag PHA	6,4	26,4	7,5	-	1,0	28,0	12,9	100,0	62,3	-	8/14	
Zó STR	-	1,5	0,2	-	-	1,5	0,7	99,9	0,3	-	5/5	
Zó JIČ	-	0,2	-	-	-	0,2	-	100,0	-	-	1/3	
Zó PLZ	-	0,3	-	-	-	0,3	0,1	96,6	0,9	-	2/6	
Zó KAR	-	0,1	-	-	-	0,1	-	100,0	-	-	1/4	
Zó ÚST	-	9,9	0,7	-	-	10,0	4,0	98,9	1,6	-	8/14	
Zó LIB	-	0,4	-	-	-	0,4	-	97,5	-	1,5	1/5	
Zó KRÁ	-	-	-	-	-	0,1	-	100,0	1,3	-	1/4	
Zó PAR	-	-	-	-	-	-	-	100,0	-	-	1/2	
Zó VYS	-	-	-	-	-	0,1	-	99,7	-	-	1/3	
Ag BRN	-	10,0	-	-	-	10,0	3,2	100,0	-	-	2/2	
Zó JIM	-	0,4	-	-	-	0,4	0,1	100,0	-	-	1/2	
Zó OLO	-	6,5	0,2	-	-	6,5	3,4	100,0	-	-	3/4	
Zó ZLN	-	5,8	-	-	-	5,8	2,1	97,6	-	-	2/2	
Ag MOR	-	22,1	12,7	2,0	-	22,5	18,5	98,6	26,2	-	13/14	
2004											22.10.2005	
		priorita 1		území > 10 %								
		priorita 2		10 % > území > 2 %								
		priorita 3		2 % > území								



Ministerstvo životního prostředí

Z toho vyplývá ...

... neplnění legislativy na území **všech** zón/aglomerací

... akční plány musí vzniknout ve všech aglomeracích a zónách!!!
(na základě dat z AIM k 22. 10. 2005)



Ministerstvo životního prostředí

Aktualizace PZKO na úrovni zón a aglomerací

Projekt 000 - Aktualizace PZKO na úrovni zón a aglomerací v ČR

- » 1. část projektu - **Zpráva o zónách a aglomeracích v ČR**
 - body 2a - 2d přílohy č. 3 zákona o ochraně ovzduší - "popisná" část PZKO

- » 2. část projektu - **obecné zadání pro aktualizaci**
 - body 2e - 2g přílohy č. 3 zákona o ochraně ovzduší

- » 3. část projektu - **obecné zadání programového dodatku**
 - bod 2h přílohy č. 3 zákona o ochraně ovzduší

- » **Můj dík projektovému týmu!**



Řízení kvality ovzduší - jak to bylo a jak to bude dál ?

» Rok 2002 - zákon č. 86/2002 Sb.

- nové a povinné "**PSE a PZKO**" na úrovni všech **obcí i krajů**
- **obsáhlé analytické dokumenty + málo** konkrétních **opatření**

» Rok 2005 - zákon č. 385/2005 Sb.

- povinná **aktualizace všech PZKO** na úrovni všech **krajů a 2 "velkých měst"**
- doporučené **zeštíhlení + povinná konkrétní opatření**

» Rok 2007 - zákon č. XX/2007 Sb. ???

- pouze PZKO s emisní i imisní funkcí ???
- obsáhlost a úroveň programů ???
- regulace PM 2,5 !!!



Souhrn

- » **Obec nemá žádné povinnosti v řízení kvality** (žádné programy či plány)
- » **Povinnosti zůstávají na kraji**
- » **Aktualizace PZKO v zónách/aglomeracích do 30.6.2006**
(22. 11. 2005 seminář na MŽP pro kraje, Prahu a Brno)
- » **Zpracování akčních plánů** (všechny zóny/aglomerace)
- » **Není II. fáze IL pro PM 10** (pozor na definované cíle k roku 2010!!!)
- » **Neplnění legislativy** - nutno očekávat **sankce od EU**



Poděkování

- » **ČHMÚ za odborné zázemí a zdrojová data...**
- » **a Vám za pozornost!!!**



Ministerstvo životního prostředí

Ing. Jiří Morávek

Ministerstvo životního prostředí

Odbor ochrany ovzduší

email: **J_Moravek@env.cz**

tel.: 267 122 541

